

РОЛЬ ЛЕКЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Міський В.А.

Івано-Франківський національний медичний університет

Предмет «анатомія людини» займає одне з провідних і важливих місць як традиційна фундаментально-теоретична та навчальна дисципліна, а як навчальний предмет посідає одне з чільних місць серед навчальних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах. Успішне засвоєння програмового матеріалу залежить не тільки від професійної майстерності викладачів, але й від старанності та раціональної праці студентів. Певні особливості має і методика викладання анатомії людини студентам-іноземцям. Тому дана стаття присвячена особливій ролі лекції при викладанні даної дисципліни студентам факультету підготовки іноземних громадян у вищих медичних закладах. В ній представлені основні характеристики лекційної системи у вищих навчальних закладах, особливості читання лекцій для студентів-іноземців, зазначені основні підходи для створення свідомої мотивації по вивченню анатомії, оптимізації навчального процесу та кращого засвоєння знань студентами. Це дає можливість викладачам-лекторам ефективно прищепити інтерес до анатомії людини і медицини в цілому.

Ключові слова: анатомія людини, лекція, студенти-іноземці.

Навчання в вузі слід відносити до напруженої розумової праці, особливо важким є початок навчання у вузі, що пов'язано з недостатньою соціально-психологічною готовністю до змін соціального середовища, та різним рівнем підготовки до навчання [4]. Предмет «анатомія людини» займає одне з провідних і важливих місць як традиційна фундаментально-теоретична та навчальна дисципліна, а як навчальний предмет посідає одне з чільних місць серед навчальних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах. Успішне засвоєння програмового матеріалу залежить не тільки від професійної майстерності викладачів, але й від старанності та раціональної праці студентів [5, 6]. Певні особливості має і методика викладання анатомії людини студентам-іноземцям.

Провідними формами навчання та контролю знань студентів є лекції, практичні заняття та іспити, які органічно пов'язані між собою та взаємно доповнюють одне одну. Важливим засобом розвитку пізнавальної активності студентів є лекція, якій належить провідна роль серед всіх форм навчально-виховної роботи як основній ланці педагогічного навчання, адже в ній узагальнюються досвід вітчизняних та світових морфологічних шкіл, але одночасно є найскладнішим видом роботи і тому доручається самим кваліфікованим і досвідченим викладачам (як правило, професорам та доцентам) [6].

Лекція – головна ланка дидактичного циклу навчання. Її мета – формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу. У житті сучасної вищої школи лекцію часто називають «гарячою точкою».

Слово «лекція» походить від латинського «*lectio*» – читання. Лекція з'явилася в Стародавній Греції, отримала свій подальший розвиток у Стародавньому Римі і в середні століття. Яскраві сторінки в історію розвитку лекційної форми навчання вписав засновник першого вітчизняного університету М. В. Ломоносов, гідно цінував живе слово викладачів. Він вважав за необхідне систематично і наполегливо вчитися красномовству, під яким розумів «мистецтво про всяку даної матерії червоно говорити і тим схилити інших до свого про неї думку». І тому він радив лекторам «розум свій жартувати через невпинну вправу в творі і вимові слів, а не покладатися на одні правила і читання авторів» [2, 6].

Серед основних переваг лекції з анатомії людини вважають такі:

– лекція дає можливість реалізувати одну зі стрижневих ідей гуманної педагогіки (творча спів-

раця педагога зі студентами, спільна емоційна взаємодія);

– лекція активізує розумову діяльність студентів (звісно, якщо вона кваліфіковано прочитана, уважно вислухана і зрозуміла).

– у лекції акумульовано великий обсяг наукової інформації з урахуванням новітніх досягнень тієї чи тієї науки;

– участь студентів у лекції, є корисною школою для тих, хто у майбутньому буде займатися науково-педагогічною діяльністю;

– зміст лекції, процес читання містять у собі значні виховні можливості з погляду розвитку інтелекту студентів, формування морально-духовних якостей, культури спілкування, становлення професійної культури майбутніх фахівців.

– у процесі читання лекції можна врахувати специфіку професійної підготовки студентів, їхні інтереси;

– лекція слугує своєрідним дороговказом для студентів у неосяжному морі наукової інформації;

– лекція вирізняється своєю економічністю. Студент має можливість за порівняно короткий час отримати значний обсяг наукової інформації, до того ж насиченої найновішим матеріалом;

– оскільки існує дефіцит літератури з предмету анатомії людини тому матеріал лекції є корисним при підготовці до занять.

Серед певних *типових недоліків* лекції є такі:

– інформація, що подається викладачем, спрямована, в основному, на слухову пам'ять студента. Цей вид пам'яті досить недосконалий. Сприйнята інформація утримується в короткотерміновій пам'яті невеликий проміжок часу. І коли немає підкріплення, інформація «вивітрюється». Дослідження показують, що під кінець лекції з усього обсягу поданої інформації студент може відтворити лише 10–15 % [4];

– студенти молодших курсів слабо володіють методикою і технікою сприймання змісту лекції та конспектування;

– великі потоки слухачів (понад 60) позбавляють викладача можливості ефективно управляти розумовою діяльністю студентів;

– лекція певною мірою привчає студента до пасивного привласнення чужих думок, не стимулює тягу до самостійного навчання, не забезпечує індивідуального, диференційованого підходу до навчання [3, 5].

Система Вищої освіти України активно виходить на міжнародний рівень і повинна модернізуватись

в контексті міжнародних вимог. Болонська декларація регламентує підвищення конкурентноспроможності національної освіти у світі. Інтеграція вітчизняної освіти в європейський і світовий простір передбачає підготовку та модернізацію викладання дисциплін для іноземних громадян. Тому все більшої ваги починають набувати і проблеми, пов'язані з навчанням іноземних студентів [7].

Лекції належить пріоритетна роль у передачі інформації, особливо для студентів-іноземців. Читати лекції для іноземних студентів досить складно.

По-перше, іноземні студенти сприймають лекцію як спосіб дискусії між ними та лектором, тому треба адаптовувати їх до написання основного матеріалу лекції і не забувати в проміжках між поданням тексту проводити короткі дискусії (задавати запитання, наводити приклади, питати їх думку). Крім того, дослідження показали, що перші 20 хвилин студент уважно слухає лекцію, а пізніше вже не може так зосередитись, тому коротенькі перерви слід робити кожні 20-25 хвилин.

По-друге, у зв'язку із мовними проблемами лекційний матеріал краще мінімізувати в розумних межах, адаптувати до читання та розуміння,

концентрувати матеріал у вигляді схем, таблиць, малюнків, фотографій і, звичайно, презентувати на мультимедійному проекторі. Такі лекції імпонують студентам і вони їх охоче та легко сприймають.

По-третє, на лекції слід максимально ілюструвати викладений матеріал з застосуванням аудіо та відео презентацій, адже розмаїття демонстраційного матеріалу закладають підвалини знань. Вивчення теоретичного матеріалу на основі малюнків та якісного кісткового матеріалу істотно полегшує роботу викладача та сприяє засвоєнню матеріалу. Головна мета застосування наочних засобів – полегшити та зробити доступнішим сприйняття матеріалу.

Висновки. Таким чином, оптимізація навчального процесу по вивченню анатомії людини для студентів-іноземців має передбачати раціональне використання лекційного матеріалу в поєднанні з різними формами інтеграції. За допомогою лекції потрібно впроваджувати підходи до організаційно-методичного забезпечення навчального процесу, кінцевою метою якого є сформулювати свідому мотивацію на вивчення не тільки програмного матеріалу, але й додаткового, що ефективно прищеплює інтерес до анатомії людини і медицини в цілому.

Список літератури:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / Кузьмінський А.І. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
2. Кокарева А.М. Методика застосування інформаційних технологій у вивченні природничих дисциплін на підготовчих відділеннях технічних університетів // Гуманітарна освіта в профільних вищих навчальних закладах: проблеми та перспективи: Тези доп. VІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К.: НАУ. – 2005. – С. 79-80
3. Коваленко А.Б. Особливості застосування методів активного навчання у вузі / А.Б.Коваленко // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки: [зб. Наук.праць]. – Вип.17(41). – К.: вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова 2007. – Ч.1. – 375 с. – С. 310-315.
4. Жара Г.І. Пропедевтика валеологічних знань студентів факультету фізичного виховання в курсі «Анатомія людини з основами спортивної морфології» / Г.І.Жара // Педагогічні науки, теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал.-Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. – № 1(13) – 475 с. – С. 394-400.
5. Морзе Н.В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / Н.В.Морзе, О.Г.Глазунова// Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – № 2(6)
6. Рожко М.М. Роль лекції у сучасному навчальному процесі / М.М. Рожко, Г.М. Ерстенюк, І.В. Ємельяненко // Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації: мат. наук.-метод. конф., 28 березня 2012 р.: тези доп. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 16-18
7. Сніжко С.С., Шевчук І.М. Психологічні фактори підвищення якості підготовки студентів іноземців у медичному вузі / С.С. Сніжко, І.М.Шевчук // Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації: мат. наук.-метод. конф., 28 березня 2012 р.: тези доп. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 45-46.

Миськів В.А.

Івано-Франківський національний медичний університет

РОЛЬ ЛЕКЦИИ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ АНАТОМИИ ЧЕЛОВЕКА СТУДЕНТАМ-ИНОСТРАНЦАМ В ВЫСШИХ МЕДИЦИНСКИХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Анотация

Предмет «анатомия человека» занимает одно из ведущих и важных мест как традиционная фундаментально – теоретическая и учебная дисциплина, а как учебный предмет занимает одно из ведущих мест среди учебных дисциплин в высших медицинских учебных заведениях. Успешное усвоение программного материала зависит не только от профессионального мастерства преподавателей, но и от усердия и рациональной работы студентов. Определенные особенности имеет и методика преподавания анатомии человека студентам-иностранцам. Поэтому данная статья посвящена особой роли лекции при преподавании данной дисциплины студентам факультета подготовки иностранных граждан в высших медицинских заведениях. В ней представлены основные характеристики лекционной системы в высших учебных заведениях, особенности чтения лекций для студентов-иностранцев, указаны основные подходы для создания сознательной мотивации по изучению анатомии, оптимизации учебного процесса и лучшего усвоения знаний студентами. Это дает возможность преподавателям – лекторам эффективно привить интерес к анатомии человека и медицины в целом.

Ключевые слова: анатомия человека, лекция, студенты-иностранцы.

Miskiv V.A.

Ivano-Frankivsk National Medical University

THE ROLE OF LECTURES IN TEACHING HUMAN ANATOMY FOREIGN STUDENTS IN HIGHER MEDICAL ESTABLISHMENTS

Summary

The subject of «Human Anatomy» is one of the leading and important places of the traditional fundamental theoretical and academic discipline and as a subject is one of the leading places among disciplines in medical schools. Successful mastering program material depends not only on the professional skills of teachers, but the diligence and efficient work students. Certain features of a teaching methodology and human anatomy foreign students. Therefore, this article focuses on the special role of the lecture in the teaching of subjects to students of the faculty of foreign nationals in higher medical institutions. It presents the main characteristics of a lecture in higher education, especially lectures for foreign students have listed the main approaches to create a conscious motivation for the study of anatomy, optimize the learning process and better assimilation of knowledge by students. This enables teachers, lecturers effectively instill an interest in human anatomy and medicine in general.

Keywords: human anatomy lecture, students are foreigners.

УДК 159.316.6

КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ АТРАКЦІЇ ДО ОДНОЛІТКІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Сердюк Н.І.

Бердянський державний педагогічний університет

В статті розкрито компоненти, критерії та рівні сформованості атракції до однолітків у підлітковому віці.

Ключові слова: атракція, компоненти, критерії, рівні сформованості атракції.

Постановка проблеми. Підлітковий вік являє собою важливий проміжок між дитинством та зрілістю, і життєві позиції й пріоритети майбутньої дорослої людини закладаються саме під впливом соціального оточення, насамперед однолітків, у якому перебуває підліток. Весь свій вільний час вони проводять у колі друзів однолітків, хлопці та дівчата прагнуть знайти собі друга, який би завжди підтримував та зберігав їхні таємниці. Окрім цього, треба зазначити, що сучасний підліток відчуває велику потребу в емоційній підтримці однолітків, бо саме ровесник краще від усіх зрозуміє проблеми підлітка, також, основною характерною рисою підліткового віку є потреба в спілкуванні та афіліації. Усі ці потреби знаходять свій прояв у вигляді симпатії, дружби та кохання, які є головними рівнями атракції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичною основою для дослідження атракції в підлітковому віці стали праці таких зарубіжних та вітчизняних вчених: Г. Андреевої, Д. Бірна, Л. Божович, І. Булах, Л. Гозмана, А. Грецова, Н. Казаринової, З. Кіреєвої, І. Кона, В. Кротенко, Т. Малихіної, В. Семиченко, П. Якобсона та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Психолого-педагогічна література, присвячена проблемі підліткових стосунків, здебільшого розглядає поведінку підлітка у процесі спілкування з однолітками: як він себе поводить в тій чи іншій групі дітей, кому він віддає перевагу тощо. При цьому залишаються недостатньо вивченими питання мотивації поведінки підлітка у процесі вибору друга, процес виникнення симпатій та дружніх стосунків між підлітками та психологічні прийоми формування міжособистісних стосунків у підлітків.

Отже, на даний момент проблема атракції у підлітковому віці є актуальною і потребує нагаль-

ного психолого-педагогічного дослідження для визначення компонентів, критеріїв та рівнів прояву цього феномена. Для подальшої розробки відповідних програм соціального тренінгу, які допомогли б підліткам впоратися з питаннями побудови міжособистісних стосунків з однолітками, розпізнання емоційних станів, що виникають при спілкуванні з ними, розвитку комунікативних умінь тощо.

Головною метою цієї статті є розкриття компонентів, критеріїв та рівнів сформованості атракції до однолітків у підлітковому віці

Виклад основного матеріалу. Атракція відіграє важливу роль у підлітковому віці. Саме в цьому віці підлітки вперше починають відчувати нові для них емоційні переживання, спричинені симпатією, що відчувають один до одного. З часом ця симпатія переходить до більш теплих почуттів та емоцій, а саме до виникнення дружби та першого романтичного кохання, які є дуже важливими для підліткового віку. Адже саме у дружбі, а потім у коханні підлітки знаходять емоційну підтримку, відчуття захищеності, а найголовніше – вони розкривають своє «Я», свій внутрішній світ. Також слід зазначити, що симпатію підлітки відчувають до тих однолітків, які мають риси характеру, що відповідають їхньому уявленню про справжнього друга. Підлітки намагаються знайти свого найкращого друга, щоб ділитися з ним найпотаємнішим, і ця потреба є однією з найважливіших потреб юної особистості, але разом з тим вони полюбляють самотність, прагнуть бути незалежними та неприступними. Ось чому підлітковий вік є одним із найважливіших та водночас найтяжчих періодів життя, саме в цьому віці поєднуються, на перший погляд, несподівані риси характеру й типи поведінки.

У свій час Л. Виготський підкреслював, що атракція є рушійною силою та своєрідним ключем